

դնենք օդապարիկ շինելու վրայ քանի մը տեղեկութիւններ. իսկ երրորդ յօդուածով կը յիշենք օդապարիկը կառավարելու համար գտնուած գըլխաւոր կերպերն ու հնարքները:

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Պանիան ծառը:

ՆԱԽԵՐՈՒՆ մէջ զարմանալի յատկութիւններ ունեցողներէն մէկը պանիան ըսուած ծառն է, որ հնդկաստան կը բուսնի. անոր համար իննէոս հնդկաստանի Ռիշի գրեր է անունը: Ըսիկայ հնդկաստանցիք կը պաշտեն: Երկրորդութիւնն ու հաստութիւնը մեծամեծ կաղնիներուն պէս է. բայց զարմանալին ան է որ ասոր ճիւղերը բաւական երկրննալէն ետքը՝ շիփ շիտակ դէպ 'ի գետնին երեսը կ'իջնան՝ երկայն բարակ չուանի պէս. ճիւղերուն ծայրը գետին կը խրի, և ուրիշ նոր բուն մըն ալ կը ձեւանայ. անիկայ գետնէն նոր անունդ առնելով՝ վերէն վար իջած ճիւղերը շուտով մը կ'աճին. ասով մէկ կողմանէ բուն ծառը միշտ հաստընալու և ընդարձակելու վրայ կ'ըլլայ, մէկ կողմանէ ալ անոր արմատէն հեռու նոր նոր արմատներ կը ձգեն իր ճիւղերն ու ետեւէ ետեւ կը շատնան: Ըսանկով մէկ ծառէն ինչուան ամբողջ պզտիկ անտառ մը կրնայ ձեւանալ. իսկ թէ որ ճիւղերը չկարուին, ու վրան աղէկ հոգ տարուի, ինչուան քաղքի չափ ընդարձակ տեղ կրնայ գոցել. ինչպէս՝ Պենկալայի մէջ եղած պանիանը որ 370 ոտնաչափ դէպ 'ի չորս դին կը տարածուի եղեր. ուրիշ մըն ալ կայ որ 1700 քառակուսի կանգուն տեղ կը գոցէ կ'ըսեն:

Սովորաբար պանիանը տուններու, կռատուններու և ուրիշ հրապարակական տեղերուն բոլորտիքը կը տնկուի: Ըս սքանչելի ծառին փայտը շէնքի ու

հիւսնութեան ամենեւին չյարմարիր. պտուղը քիչ է, ու հասունցածին գոյնը կարմիր կ'ըլլայ, և ագռաւներն ու ուրիշ թռչունները կ'ուտեն:

Հնդկաստանի մէջ պանիան մը կայ, որ խիստ անուանի է իրեն հնութենն ու մեծութեանը կողմանէ, անանկ որ հնդկաստանցիք ուրիշ տաճարներէն հոն կ'երթան ուխտի, և իրենց տօնախմբութիւնները անոր տակ կը կը կատարեն: Ըս ծառին բունած տեղին տարածութիւնը 2000 ոտնաչափ է, ու ամէն մէկ բունը աս կողմի կաղնիներէն հաստ է. իսկ պզտիկ բունները 3000էն աւելի են: Հին ատենը աս ծառը շատ աւելի ընդարձակ է եղեր. բայց Երպուտա գետը ասոր քովէն անցնելով՝ կամաց կամաց մէկ մասը առեր տարեր է:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Սանր արդոյ մարմնոյն վրայ ընելու խնամքեր:

ՓՈՐՁՈՎ տեսնուած է որ տղոց առողջ և ուժով կամ տկար ու հիւանդոտ ըլլալը՝ իրենց մարմնոյն գէշ կամ աղէկ դաստիարակութենէն կը կախուի: Տկար ու հիւանդոտ մարդիկ մարդկային ընկերութեան անօգտակար, և իրենք իրենց ծանրութիւնն վասն զի այնպիսիներուն նաև մտաւոր ու բարոյական կարողութիւնները տկար կ'ըլլան: Ուստի խիստ հարկաւոր է որ տղոց մարմնոյն դաստիարակութեանը վրայ մեծ հոգ ու խնամք ընեն ծնողք:

Տղոց մարմնոյն կըթուլեան դէմ եղած սովորական սխալմունքներուն գլխաւորները ասոնք են.

Ա. Տղաքը չորս տարուրէն առաջ մտեղէն կերակուրներով կը մեծցընեն, որ շատ դժուարամարս են, և կամ չաքարեղէն կերցընելով՝ զանոնք չափէն աւելի կը տաքցընեն, ու ետքը պարզ